

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE
2024-10-28 Dnr 2024/01068-2

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av Landsbygds- och infrastrukturdepartementets promemoria: Effektiva sanktioner inom luftfarten

(Ert dnr: LI2024/01427)

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Vårt uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberalisering av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

I den remitterade promemorian lämnas förslag till ändringar i främst luftfartslagen och luftfartsförordningen. Dessa ändringar innebär bl.a. att de svenska straffbestämmelserna även ska omfatta överträdelse av bestämmelser i EU-rättsakter och omfatta obemannade luftfartygssystem.

Kommerskollegium noterar att promemorian analyserar de olika förslagens förenlighet med EU-rätten i flera avsnitt (t.ex. i avsnitt 4, 7, 8.4 och 9.5). Vi har inga invändningar mot den analysen men bedömer att vissa förslag i promemorian skulle kunna aktualisera EU:s anmälningsprocedur för s.k. tekniska föreskrifter, som Kommerskollegium administrerar.¹

Anmälan av tekniska föreskrifter

Enligt 20 § 6 p. förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bl.a. enligt proceduren i anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter, (EU-direktiv 2015/1535).

Tekniska föreskrifter som inte anmäls fast de borde ha gjort det, saknar rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.² Tekniska föreskrifter som genomför EU-lagstiftning behöver inte anmälas, om inte ett utrymme till nationella lösningar har utnyttjats.³

¹ Det avser EU-direktiv 2015/1535 (anmälningsdirektivet).

² EU-domstolens dom i mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

³ EU-domstolens dom i mål C-443/98, *Unilever* (2000) p. 29.

Användarbegränsningar eller användarvillkor för produkter är tekniska föreskrifter som behöver anmälas om de kan ha en väsentlig påverkan på produktens utformning, sammansättning eller natur.⁴ Kommerskollegium ser att de remitterade författningsförslagen innehåller flera bestämmelser som utgör användarbegränsningar, exempelvis att överljuds fart inte får användas i svenskt lufttrum, restriktioner för användning inom vissa områden, krav på registrering m.m. Under förutsättning att kraven kan ha någon väsentlig påverkan på någon produkts utformning, sammansättning eller natur behöver alltså dessa krav anmälas. Användarbegränsningar som i praktiken utgör ett förbud bör enligt Kommerskollegiums bedömning anmälas. Det skulle till exempel kunna infatta en bestämmelse om att en viss kategori av produkter inte alls får användas, eller bara i väldigt begränsad utsträckning användas, inom svenskt territorium.

Regler som ställer krav på en produkts egenskaper kan vara anmälningspliktiga tekniska specifikationer. Undantag från tekniska regler kan också vara anmälningspliktiga om de fastställer någon alternativ teknisk specifikation för att undantaget ska vara tillämpligt.⁵ Straffrättsliga bestämmelser kan vara anmälningspliktiga om de fastställer någon egenskap hos produkten. Om den tekniska regeln i sig finns i någon annan, anmäld reglering, behöver de som huvudregel inte anmälas.

Märkningskrav utgör som huvudregel tekniska specifikationer som omfattas av anmälningsplikt. Kommerskollegium förstår det dock som att kravet inte ställs på luftfartygen som sådana, utan ställs på produkten efter att den är satt på marknaden för att den ska få användas i Sverige. Kan kravet ha någon väsentlig påverkan på någon produkts utformning, sammansättning eller natur behöver alltså dessa krav anmälas.

Regler som innebär ett strikt genomförande av EU-rätt där inget utrymme till nationella lösningar utnyttjas är som tidigare angivits undantagna anmälningsplikt.

Kommerskollegium överlämnar den närmare bedömningen av anmälningsplikt till Regeringskansliet, men kan vara behjälpligt vid behov. Kommerskollegium ser vidare att förslaget innehåller flera bemyndiganden och vill erinra om att dessa författningar kan innehålla tekniska föreskrifter som omfattas av anmälningsplikt och bör remitteras till Kommerskollegium för samråd.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Agnès Courades Allebeck i närvaro av utredarna Katarina Paul och Ralph Eliasson, föredragande.

Agnès Courades Allebeck

Ralph Eliasson

⁴ Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (d).

⁵ Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (c).